

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY

2022 -2027

Názov: **KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE KÚTY NA ROKY 2022 - 2027**

Územné vymedzenie: Trnavský kraj, okres Senica, obec Kúty

Územný plán schválený: Áno

Dátum schválenia KPSS: 8.6.2022

Verzia: 1.0

Publikovaný verejne: Áno

Vypracoval:

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	2
PRÍHOVOR STAROSTU OBCE.....	3
ÚVOD.....	4
TEORETICKÁ ČASŤ	6
1. Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie.....	6
2. Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania.....	9
3. Subjekty komunitného plánovania	10
Zadávatelia sociálnych služieb.....	10
Poskytovatelia sociálnych služieb	11
Užívatelia sociálnych služieb	12
Verejnosť a ďalšie organizácie	12
4. Legislatívne normy a strategické dokumenty.....	13
5. Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb	15
ANALYTICKÁ ČASŤ	17
6. Analýza sociologických údajov	17
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež	17
Seniori	23
Ťažko zdravotne postihnutí.....	25
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	27
7. Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	30
Sociálne služby z hľadiska cieľovej skupiny	30
8. SWOT analýza	36
9. Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS.....	38
STRATEGICKÁ ČASŤ	39
REALIZAČNÁ ČASŤ	44
Časový plán realizácie KPSS.....	44
Vyhodnocovanie a plnenie KPSS.....	44
ZÁVER	46
ZDROJE	47

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BD – bude doplnené
 EÚ – Európska únia
 KPSS – komunitný plán sociálnych služieb
 mal. – maloleté (dieťa/deti)
 mes. – mesiac
 OÚ – obecný úrad
 OZ – obecné zastupiteľstvo
 MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
 MPRV - Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
 MDV SR - Ministerstvo dopravy a výstavby SR
 MŽP – Ministerstvo životného prostredia
 NFP – nenávratný finančný príspevok
 n. o. – nezisková organizácia
 o. z. – občianske združenie
 PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
 SODB, SODB 2021 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
 SR – Slovenská republika
 ŠÚSR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
 ŤZP – ťažko zdravotne postihnutí
 UoZ – uchádzač o zamestnanie
 ÚPSVR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR
 SČK ÚzS – Slovenský Červený kríž, územný spolok
 VÚC – vyšší územný celok
 VZN – všeobecné záväzné nariadenie
 ZOS – zariadenie opatrovateľskej služby
 Z. z. – Zbierka zákonov Slovenskej republiky
 ZPS – zariadenie pre seniorov

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Vážení občania,

komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov samosprávy. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb občanov a sumarizácie ľudských a materiálnych zdrojov a zdrojov obce. Hlavným cieľom je prispôbenie sociálnych služieb miestnym špecifikám a potrebám občanov. Výsledkom tohto procesu je komunitný plán sociálnych služieb, ktorý Vám predkladáme.

Komunitný plán sociálnych služieb našej obce je spracovaný na obdobie rokov 2022 - 2027. Obec Kúty si tak plní povinnosť, ktorá vyplýva zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní.

Verím, že existenciou komunitného plánu sociálnych služieb dostanú občania našej obce, klienti sociálnych služieb, zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb a pracovníci obecného úradu zaujímavý a kvalitný strategický dokument.

Našou snahou je zabezpečiť na území našej obce širšiu škálu kvalitnejších, dostupnejších a adresnejších sociálnych služieb, pričom práve komunitný plán sociálnych služieb nám pomôže túto úlohu splniť efektívne.

Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí svoj čas, osobné úsilie a vedomosti venovali príprave a spracovaniu komunitného plánu. Poďakovanie patrí aj občanom, ktorí vyjadrili svoj názor a prispeli návrhmi a pripomienkami v dotazníkovom prieskume. Takisto ďakujem poskytovateľom sociálnych služieb za ich spoluprácu.

Výstupom spoločnej práce a spoločného úsilia je nový Komunitný plán sociálnych služieb našej obce, ktorý nám bude slúžiť ako významný strategický nástroj na riešenie problematiky sociálnych služieb v nasledujúcich rokoch.

Ing. Branislav Vávra

starosta obce Kúty

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2022 – 2027 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2021 – 2027 (ďalej aj ako „program rozvoja“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa program rozvoja zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť,

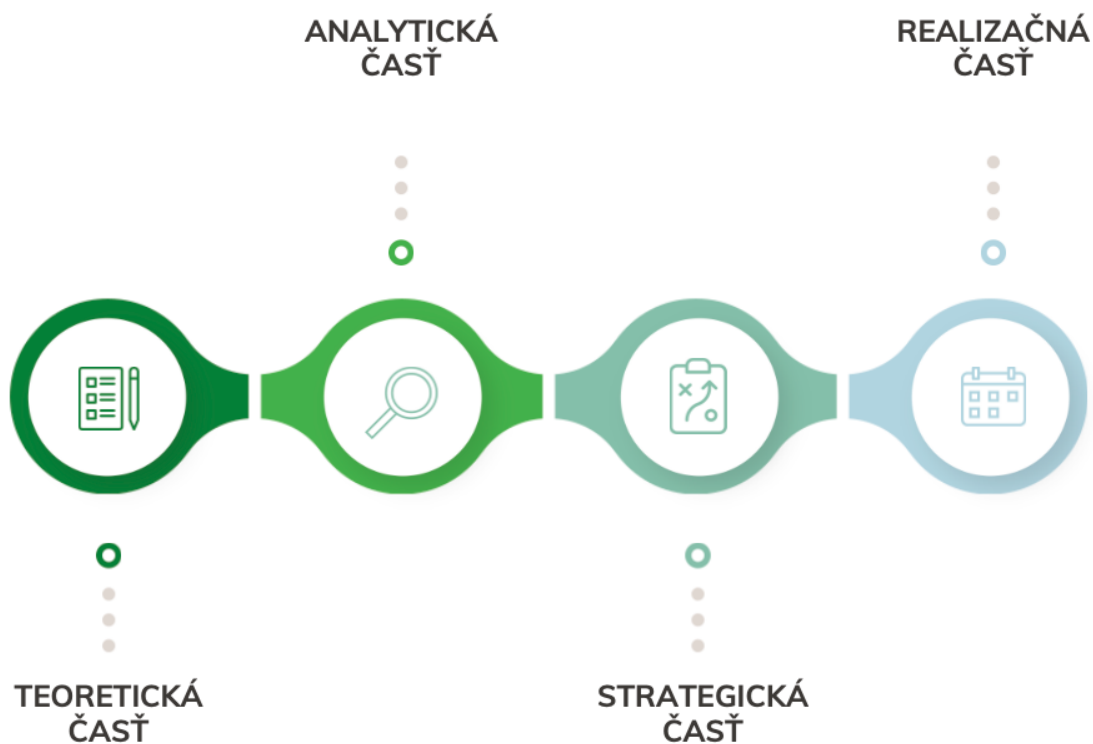
predovšetkým na oblasť poskytovania sociálnych služieb. Zatiaľ čo v programe rozvoja je každá z 3 oblastí špecifikovaná iba prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom na rozsah programu rozvoja, ktorý je limitovaný metodikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch vytyčených oblastí, preto je každá ďalej rozpracovávaná v ďalších, parciálnych dokumentoch. Pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán sociálnych služieb. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za **komunitné plánovanie**.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť obce mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo **Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov**. Okrem toho KPSS vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS. Komunitný plán obce Kúty na aktuálne plánovacie obdobie bol vypracovaný za pomoci predstaviteľov a obyvateľov obce, poskytovateľov sociálnych služieb ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v obci. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán verným odrazom skutočností umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva zo štyroch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých KPSS vychádza. V **analytickej** časti je uvedený podrobný súčasný stav v sociálnej oblasti, analyzujú sa socio-demografické kvantitatívne údaje a jednotlivé kategórie cieľových skupín. Taktiež sa analyzujú dostupné sociálne služby poskytované v obci a sumarizujú silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby pre

obec (tento rozbor je nazývaný aj SWOT analýza). V **strategickej časti** je definovaná vízia obce a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. **Realizačná časť** bližšie vysvetľuje časový harmonogram realizácie KPSS, hodnotenie a monitorovanie činností počas ich priebehu. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti sociálnych služieb v obci Kúty.

TEORETICKÁ ČASŤ

1. Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu** sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,
 - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4. rehabilitačné stredisko,
 - 1.5. domov sociálnych služieb,

- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár.
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,
5. tlmočnícka služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E. podporné služby, ktorými sú:

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych programov. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Poskytovateľ sociálnej služby je v zmysle § 15 zákona o sociálnych službách povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti alebo vytvárať podmienky na ich vykonávanie, a to pre každý druh sociálnej služby, ktorý poskytuje.

Odbornými činnosťami sú: základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení, rozvoj pracovných zručností, tlmočenie, sprostredkovanie tlmočenia alebo osobnej asistencie, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, výchova, preventívna aktivita, pomoc pri pracovnom uplatnení, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím, pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, podpora pri organizovaní času, podpora pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, podpora rozvoja osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií a podpora spoločensky

primeraného správania v rámci podpory samostatného bývania, bežné úkony starostlivosti o dieťa.

Obslužnými činnosťami sú: ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.

Ďalšími činnosťami sú: utváranie podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy a výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, úschova cenných vecí, vzdelávanie, záujmová činnosť, poskytovanie osobného vybavenia, nevyhnutného ošatenia a obuvi, prepravy, donáška stravy, požičiavanie pomôcok, zabezpečenie záujmovej činnosti.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec, mesto, mestská časť sa považujú za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej samosprávy majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola samosprávam udelená povinnosť mať vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

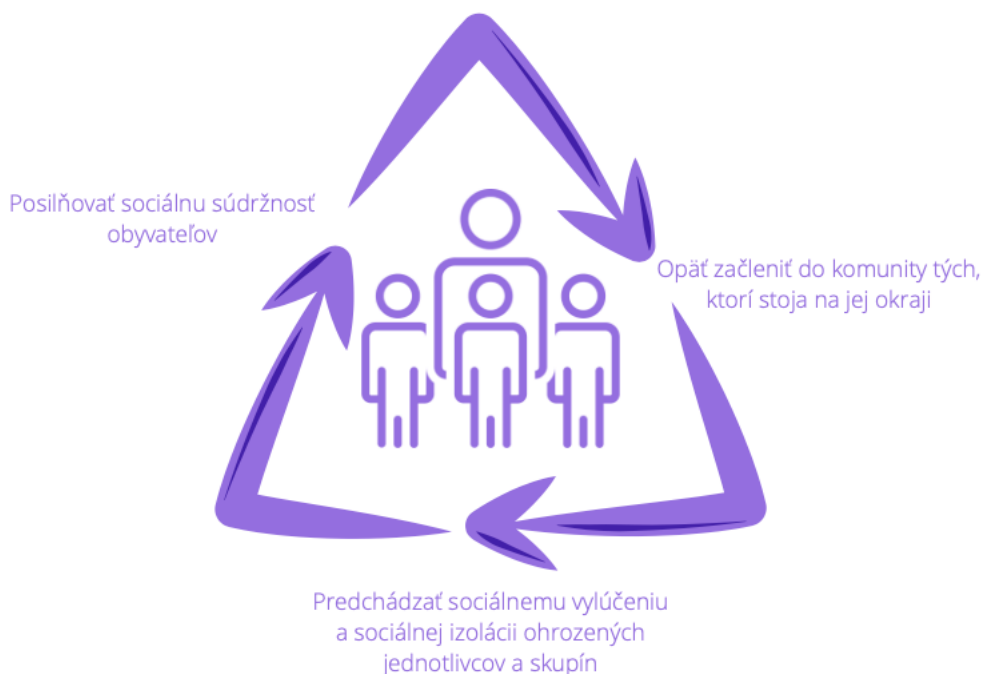
Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné naplánovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- väčšieho množstva sociálnych služieb,
- širšej škály sociálnych služieb,
- kvalitnejších sociálnych služieb,
- sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

2. Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

Aby komunitné plánovanie nebolo samoúčelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevyklučujú;
- zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

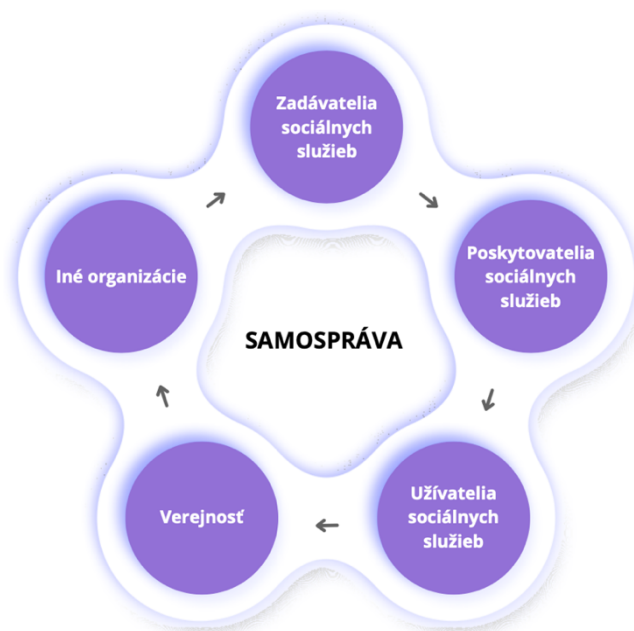
Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.

- **Rovnosť** – každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu a má im byť poskytnutý rovnaký priestor, aby žiaden účastník nebol diskriminovaný a vylúčený.
- **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.
- **Inovatívnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť prehnane ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.
- **Kompetencia** – pri komunitnom pláne je nevyhnutné klásť dôraz na profesionalitu a zodpovednosť zainteresovaných osôb.

3. Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávatelmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Samospráva na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (samospráva alebo samosprávou poverená organizácia),
- zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Zadávatel' služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť samospráva, fyzická osoba, podnikateľský subjekt, nezisková organizácia, organizácia zriadená samosprávou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom, občianske združenie. Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- služby krízovej intervencie,
- služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti,
- služby zaoberajúce sa riešením nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Užívatelia sociálnych služieb

Užívateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Práva klientov užívajúcich sociálne služby upravuje § 6 zákona o sociálnych službách. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- seniori (dovŕšením dôchodkového veku),
- občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami ako aj ich rodiny,
- sociálne znevýhodnené rodiny,
- osoby na prahu sociálneho vylúčenia.

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby, ale aj vytvárať a podporovať preventívne opatrenia.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Medzi účastníkov komunitného plánovania patrí aj verejnosť a ďalšie organizácie. Hoci sú títo účastníci označovaní ako nepriami, sú takisto dôležitou súčasťou tvorby komunitného plánu. Najčastejšie sú zapájané záujmové skupiny, občianske iniciatívy či etnické skupiny.

Spolupráca obce s verejnosťou je prejavom spolupatričnosti, spoluúčasti a prehlbuje vzťah k cieľovej skupine. Z praxe vyplýva, že čím je spektrum subjektov zapojených do komunitného plánovania rôznorodejšie, tým kvalitnejší je výsledok tohto procesu.

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámerni, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka.

4. Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb.

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ďalšie zákony, všeobecne záväzné nariadenia, interné predpisy sociálnych zariadení.

Okrem legislatívnych noriem, nariadení a interných predpisov tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré strategické a plánovacie dokumenty:

Miestne dokumenty:

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2021 – 2027.
- Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021.

Regionálne dokumenty:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2022 – 2030.
- Všeobecne záväzné nariadenia Trnavského samosprávneho kraja

Národné dokumenty:

- Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 (v príprave),
- Národný program reforiem – SR 2020 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030,
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2020– 2025 (v príprave),
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020,
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030,
- Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2030 (v príprave).
- Ústava SR

Dokumenty EÚ:

- Európa 2030,
- Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- Dohovor o právach dieťaťa,
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- Európska sociálna charta.

5. Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Kompetencie obce (obce Kúty) v oblasti poskytovania sociálnych služieb upravuje **zákon o sociálnych službách v § 80**, podľa ktorého obec:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
 - 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 - 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - 3. opatrovateľskej služby,
 - 4. prepravnej služby,
 - 5. odľahčovacej služby,
 - 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- h) uzatvára zmluvu:
 - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

- k) môže poskytnúť finančný príspevok na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať finančný príspevok podľa zákona č. 448/2008 Z. z. podľa § 75 ods. 6 na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať finančný príspevok podľa zákona č. 448/2008 Z. z. podľa § 75 ods. 7 na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu:
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).
- v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V nadväznosti na novelu zákona o sociálnych službách, ktorej väčšina ustanovení nadobudla účinnosť 1. januára 2018, vydáva obec poskytovateľom sociálnych služieb poskytovaných v nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári na ich žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku z rozpočtu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s KPSS obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie vydá obec z vlastného podnetu.

Podľa § 110ah ods. 3 zákona o sociálnych službách sa považuje podmienka súladu žiadosti o poskytnutie predmetného finančného príspevku na rozpočtový rok 2019 s KPSS príslušnej obce za splnenú.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto kapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej kapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré obec svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Popis územia

Obec Kúty leží v severozápadnej časti Záhorskej nížiny v tesnej blízkosti hraníc s Českou republikou a ďalej i Rakúskou republikou. Obec susedí na severe s obcou Brodské, na východe s obcou Čáry a Kuklov, z juhu s obcou Borský Svätý Jur a obcou Sekule. Rieka Morava tvorí prírodnú hranicu so susednými republikami.

Z hľadiska územnosprávneho členenia Slovenska a členenia na regióny NUTS tvorí obec Kúty samostatný NUTS 5 (LAU 2) región. Na úrovni NUTS 4 (LAU 1) ho zaradujeme do okresu Senica a na úrovni NUTS 3 do Trnavského samosprávneho kraja.

V súčasnosti má obec 4009 obyvateľov (stav k 31. 12. 2021). Hustota zaľudnenia je 147,86 obyv./km².

6. Analýza sociologických údajov

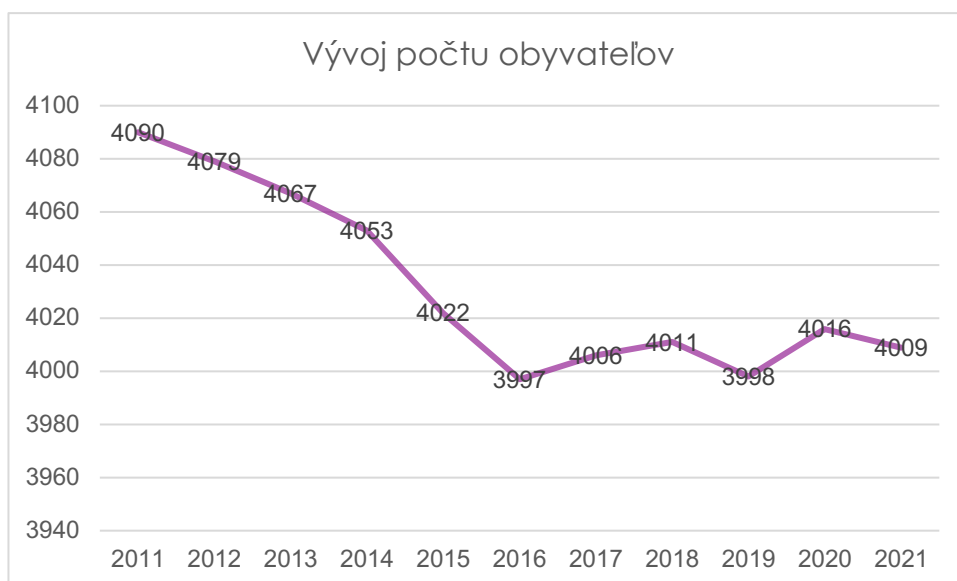
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

Základným demografickým ukazovateľom je počet obyvateľov. Jeho vývoj v rokoch 2011 – 2021 zaznamenáva graf č. 1. Aktuálne žije v Kútoch o 81 obyvateľov menej ako v roku 2011 – 4 090 obyvateľov. Ako si neskôr ukážeme, za medziročné poklesy v počte obyvateľov môže predovšetkým výrazný mechanický úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z trvalého pobytu odhlási ako sa na trvalý pobyt prihlási), doplnený aj o prirodzený úbytok. Najviac občanov mala v sledovanom desaťročí obec Kúty v roku 2011 – 4 090 obyvateľov, najmenej – 3 997 obyvateľov v roku 2016. Počtom obyvateľov patrí obec Kúty medzi veľké vidiecke obce Slovenska.

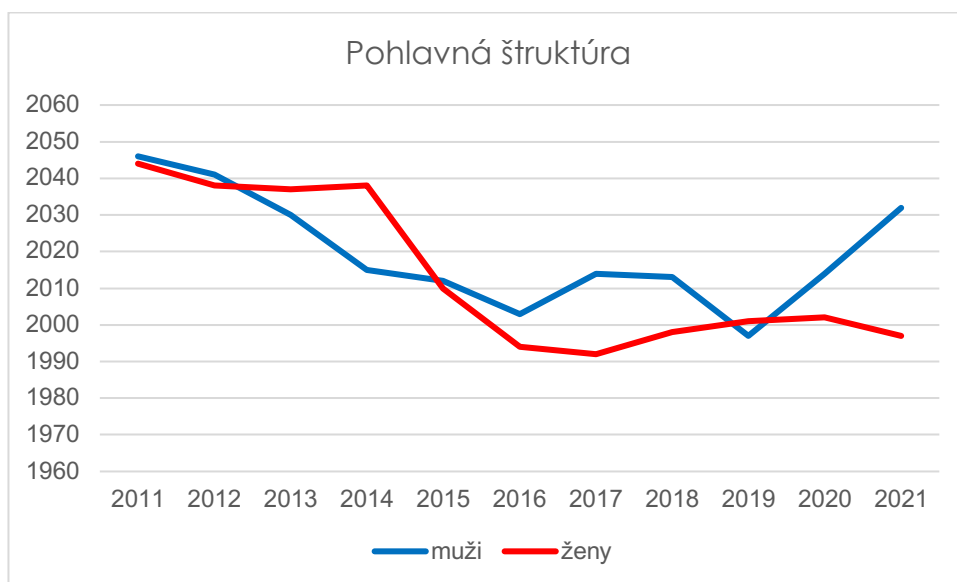
Rozhodnutie bývať a zotrvať na určitom území je determinované mnohými faktormi, jedným z nich je aj kvalita sociálnej oblasti, ktorej súčasťou sú aj sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách.

Vývoj počtu obyvateľov v obci za posledných 10 rokov zachytáva nasledujúci graf.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Kúty – absolútne vyjadrenie, Zdroj: ŠÚSR

Pohlavnú štruktúru obce Kúty zachytáva nasledujúci graf č. 2. Ako môžeme na grafe vidieť, celkový počet žien aj mužov v čase klesá z dôvodu prirodzeného aj mechanického úbytku obyvateľstva. V poslednom sledovanom roku 2021 je zaznamenaná výraznejšia prevaha mužov.

Graf č. 2: Vývoj pohlavnej štruktúry obce Kúty 2011-2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

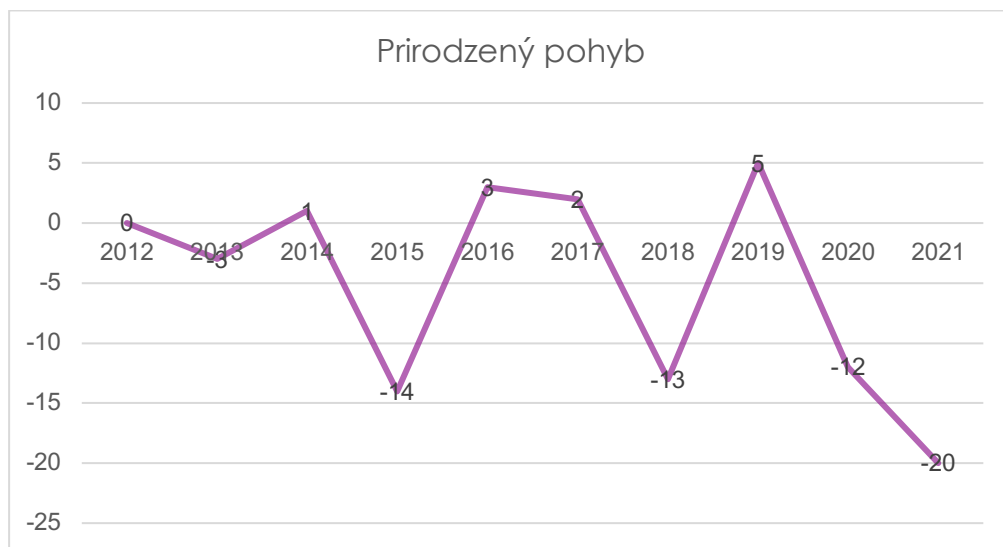
Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú **prírodný prírastok** (resp. úbytok), **mechanický prírastok** (resp. úbytok) a celkový prírastok (resp. úbytok) obyvateľstva. Zatiaľ čo prírodný prírastok/úbytok nás informuje o rozdieli medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, mechanický prírastok/úbytok zachytáva rozdiel

medzi počtom prísťahovaných osôb na určité územie a počtom vysťahovaných osôb z toho istého územia. **Celkový prírastok/úbytok** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia.

V obci Kúty v uplynulej dekáde počet zomrelých prevyšoval počet živonarodených v 4 rokoch z 10. Táto skutočnosť je s veľkou pravdepodobnosťou dôsledkom vývoja priemerného veku obyvateľstva a vývoja podielu poproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov – dochádza k celkovému starnutiu obyvateľstva. Ako si aj neskôr na štatistických dátach ukážeme, obyvateľstvo obce Kúty starne, čo vplýva aj na mieru úmrtnosti v obci. Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v Kútoch zachytáva nasledujúca tabuľka a graf.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Živonarodení	41	43	33	37	34	46	25	42	36	37
Zomrelí	41	46	32	51	31	44	38	37	48	57
Prirodzený prírastok/ úbytok	0	-3	1	-14	3	2	-13	5	-12	-20

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 3: Vývoj prirodzeného pohybu v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Okrem prirodzeného pohybu má významný vplyv na vývoj počtu obyvateľov aj mechanický pohyb obyvateľstva. Výsledkom mechanického pohybu je migračné saldo. Mechanickým pohybom rozumieme migráciu (imigráciu a emigráciu, resp. prísťahovanie a vysťahovanie), ktorú možno interpretovať aj ako indikátor celkovej atraktivity prostredia. Rozhodovanie obyvateľov, či vo svojej súčasnej lokalite zostanú, sa deje na základe mnohých faktorov: dostupných pracovných príležitostí, cenovej relácie nehnuteľností,

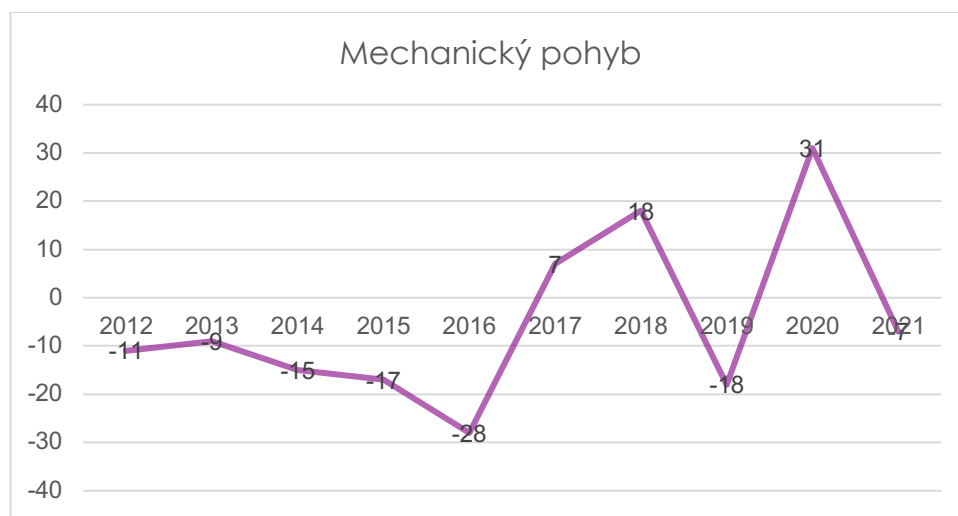
kvality životného prostredia, dostupnosti sociálnych služieb, možností trávenia voľného času, kvality dopravnej infraštruktúry a podobne.

Počas uplynulej dekády prevyšoval počet prisťahovaných osôb nad počtom vysťahovaných osôb z obce Kúty iba trikrát. Najviac, 75 osôb, sa prisťahovalo do obce v roku 2020. Najviac občanov opustilo obec v roku 2015, 70 osôb.

Počet prisťahovaných a vysťahovaných osôb v sledovanom období a vzájomný vzťah týchto dvoch ukazovateľov dokumentuje nasledujúca tabuľka a graf.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prisťahovaní	38	38	24	53	35	47	54	41	75	44
Vysťahovaní	49	47	39	70	63	40	36	59	44	51
Migračné saldo	-11	-9	-15	-17	-28	7	18	-18	31	-7

Tabuľka č. 2: Mechanický pohyb v obci Kúty v rokoch 2012 – 2021, zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 4: Vývoj mechanického pohybu obyvateľstva v obci Kúty v rokoch 2011 – 2020, zdroj: ŠÚ SR

Súčtom prirodzeného a mechanického pohybu je **celkový pohyb** obyvateľstva. Počas sledovaného obdobia dosiahla obec kladné hodnoty iba v rokoch 2017, 2018 a 2020.

Znižovanie počtu obyvateľov má svoje negatívne dôsledky – môže vypovedať o celkovej neatraktivite prostredia, čo prispieva k ďalšej akcelerácii prirodzeného a mechanického úbytku.

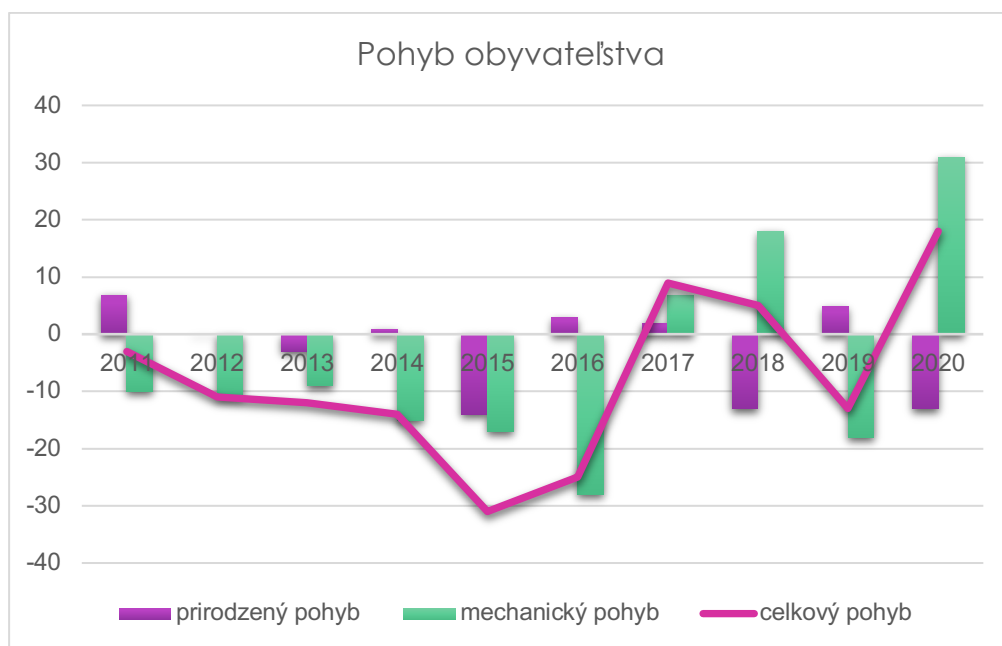
S odchodom ľudí z určitého územia odchádza aj pracovná sila, klesá atraktivita prostredia pre investorov, znižuje sa počet nových/voľných pracovných miest, klesá kúpyschopnosť obyvateľstva, znižujú sa príjmy pre obecný rozpočet v podobe daní

a poplatkov, klesá kvalita života obyvateľov, zhoršuje sa sociálna situácia obyvateľov, zvyšuje sa sociálne napätie. Mnoho (najmä mladých) ľudí odchádza žiť do iných regiónov, v dôsledku čoho zanechávajú svojich rodinných príslušníkov odkázaných na externú sociálnu pomoc. Aj na tieto skutočnosti je potrebné myslieť pri komunitnom plánovaní.

Na základe údajov získaných zo Štatistického úradu sme zostavili nasledujúcu tabuľku a graf, ktoré deklarujú celkový pohyb obyvateľstva v obci Kúty.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prirodzený pohyb	0	-3	1	-14	3	2	-13	5	-12	-20
Mechanický pohyb	-11	-9	-15	-17	-28	7	18	-18	31	-7
Celkový pohyb	-11	-12	-14	-31	-25	9	5	-13	18	-27

Tabuľka č. 3: Vývoj celkového pohybu v obci Kúty 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 5: Vývoj celkového pohybu v obci Kúty 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Špecifickým ukazovateľom vstupujúcim do štatistík je aj negatívny demografický jav - potratovosť. V sledovanom období 2012 – 2021 môžeme vidieť kolísavý vývoj potratovosti. V posledných 3 rokoch potratovosť v Kútoch stúpala a počet potratov na 1000 obyvateľov (hrubá miera potratovosti) sa zvýšil z 0,25 v roku 2018 na 1,492 v roku 2021. Potratovosť obce Kúty zachytáva nasledujúca tabuľka č. 4

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet potratov	3	4	4	7	7	3	1	6	5	6
Miera potratovosti v ‰	0,735	0,981	0,984	1,737	1,747	0,749	0,25	1,495	1,247	1,492

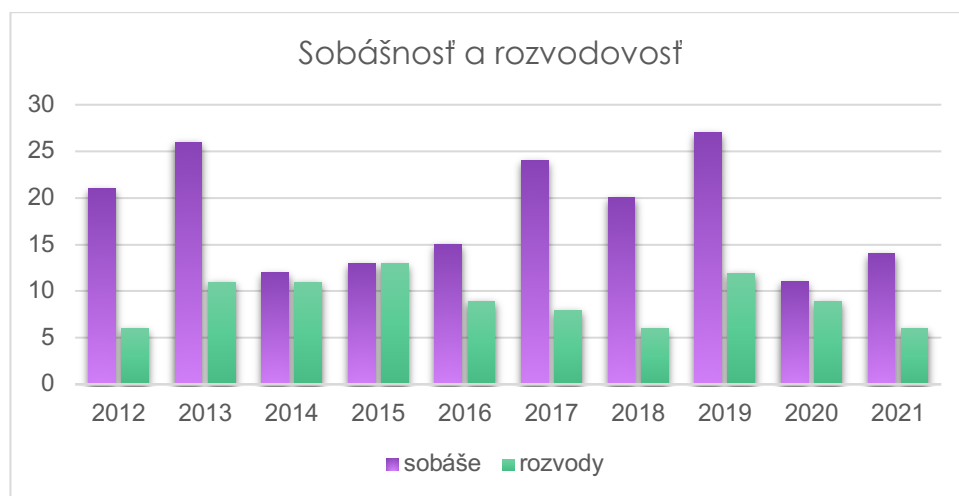
Tabuľka č. 4: Počet potratov v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Sobáše a rozvody ako dôležitá súčasť demografického správania priamo aj nepriamo súvisia s pôrodnosťou a teda aj s celkovým smerovaním populácie. Od roku 2012 do roku 2021 bolo v Kútoch v priemere uzavretých 18,3 manželstiev ročne. Vyššia sobášnosť bola zaznamenaná v druhej polovici sledovaného obdobia. Najviac manželstiev vzniklo v roku 2019, 27 sobášov.

Priemerne sa v Kútoch rozvedie 9,1 manželstiev za rok (10-ročný priemer). Najviac rozvodov (13) sa uskutočnilo v roku 2015. Sobášnosť a rozvodovosť obce Kúty zachytáva nasledujúca tabuľka č. 5 a graf č. 6.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet sobášov	21	26	12	13	15	24	20	27	11	14
Hrubá miera sobášnosti	5,15	6,38	2,95	3,23	3,74	5,99	5,01	6,73	2,74	3,481
Počet rozvodov	6	11	11	13	9	8	6	12	9	6
Hrubá miera rozvodovosti	1,47	2,7	2,7	3,23	2,25	1,99	1,50	2,99	2,24	1,492

Tabuľka č. 5: Počet sobášov a rozvodov v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 6: Počet sobášov a rozvodov v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Seniori

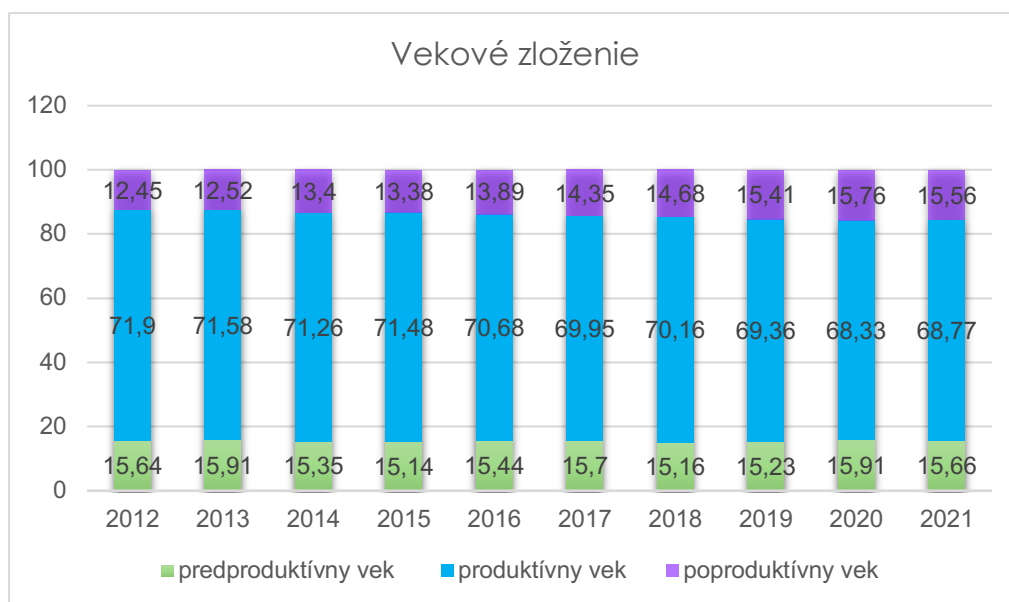

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmierňovanie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

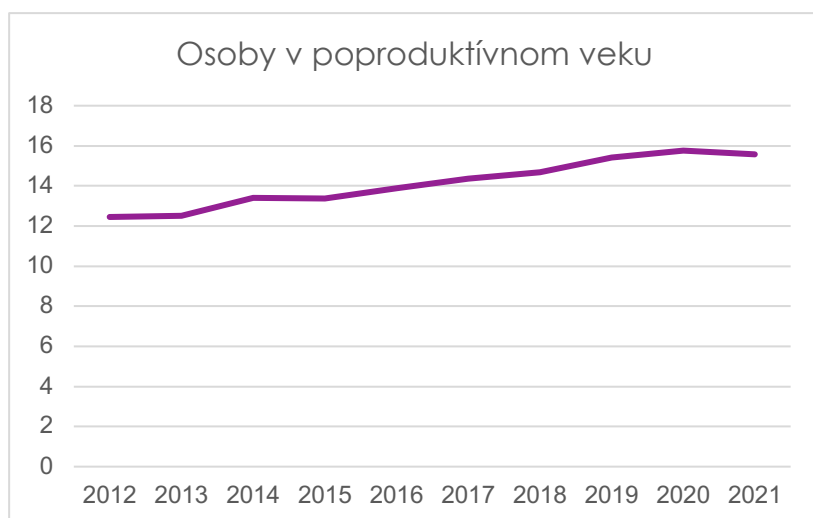
Obyvateľov je podľa veku možné začleniť do 3 základných skupín, ktoré vypovedajú o ich produktivite. Predproduktívne obyvateľstvo (0 – 14 rokov), produktívne obyvateľstvo (15 – 64 rokov) a poproduktívne obyvateľstvo (65+ rokov).

Sledovanie produktivity obyvateľstva je dôležité z dôvodu zabezpečenia adekvátnej sociálnej a technickej infraštruktúry na území obce. Napríklad neustále sa zväčšujúca skupina detí v predproduktívnom veku vyvoláva tlak na budovanie jasí, škôlok a detských ihrísk, naopak, zväčšujúca sa skupina poproduktívneho obyvateľstva indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných centier, denných stacionárov, prepravnej služby, opatrovateľskej služby a pod.

Nasledujúci graf zachytáva obyvateľstvo z hľadiska produktivity. Ako môžeme vidieť poproduktívna kategória kontinuálne rastie. V roku 2012 tvorilo poproduktívne obyvateľstvo vo veku 65 a viac rokov 12,45 % celkového obyvateľstva, o desaťročie neskôr to je už 15,56 %. Uvedené viditeľnejšie zachytáva graf č. 8 znázorňujúci iba **vývoj podielu obyvateľov v poproduktívnom veku**, t. j. obyvateľov starších ako 65 rokov.

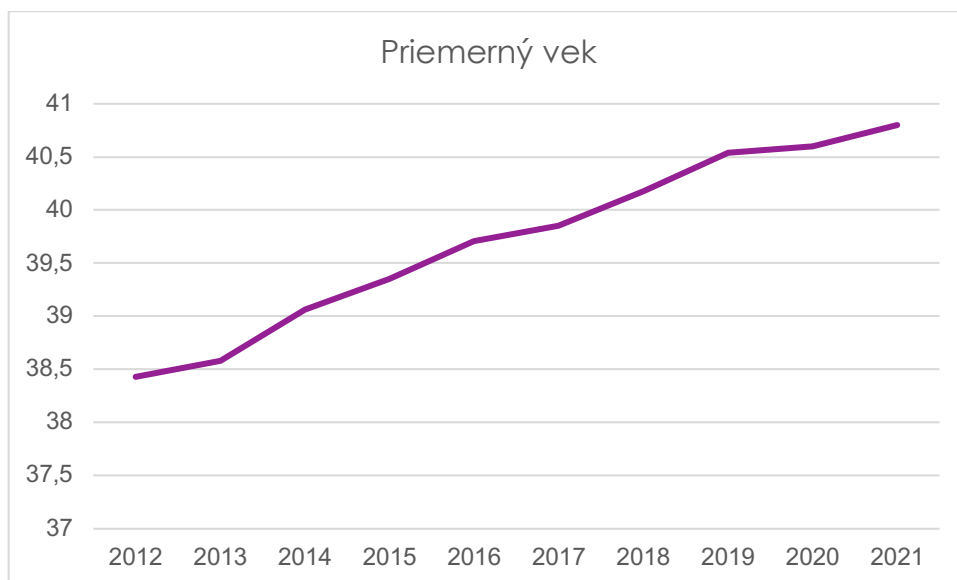
Graf č. 7: Vývoj podielu predproduktívnych, produktívnych a poproduktívnych obyvateľov v obci Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 8: Vývoj podielu obyvateľov v poproduktívnom veku 2012 – 2021, Zdroj: ŠÚSR

Na tomto mieste na štatistických dátach deklaruujeme, čo sme už vyššie naznačili – v obci Kúty **dochádza k starnutiu obyvateľstva**. Zatiaľ čo v roku 2012 bol priemerný vek obyvateľov 38,43 roka, v roku 2021 to už bolo 40,8 roka. Takýto trend je charakteristický pre mnohé regióny Európskej únie, v dôsledku čoho sa na úrovni EÚ a aj na národných úrovniach začali zostavovať dokumenty zamerané špeciálne na „starnúcu“ Európu, t. j. na vytváranie potrebných postupov, tovarov a služieb pre zväčšujúcu sa skupinu poproduktívneho obyvateľstva.

Priemerný vek obyvateľov obce Kúty zachytáva nasledujúci graf č. 9 a tabuľka č.6.

Graf č. 9: Vývoj priemerného veku v obci Kúty za posledných 10 rokov, Zdroj: ŠÚSR

Vekovú štruktúru obyvateľstva je možné vyjadriť indexom populačnej dynamiky (index starnutia), ktorý predstavuje pomer poproduktívnej a predproduktívnej zložky

obyvateľstva. Index populačnej dynamiky vyjadruje, koľko obyvateľov v poproduktívnom veku (65+) pripadá na 100 obyvateľov predproduktívneho veku (0-14 rokov). K 31.12. 2021 bol index starnutia 99,6 čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14 rokov pripadá 99 osôb starších ako 65 rokov.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Priemerný vek	38,43	38,58	39,06	39,35	39,71	39,85	40,18	40,54	40,6	40,8
Index starnutia	79,62	78,67	87,3	88,34	89,95	91,41	96,88	101,15	99,06	99,36

Tabuľka č. 6: Priemerný vek a index starnutia obyvateľov obce Kúty 2012 – 2021 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Pri vytváraní sociálnej infraštruktúry pre poproduktívne obyvateľstvo je dôležité brať ohľad na potreby tejto skupiny. V sociálnej starostlivosti o seniorov by sa primárne mali hľadať riešenia v rámci prirodzeného prostredia seniora (v rodine) a iba ak pomoc zo strany rodiny nie je možné poskytnúť, vzniká tlak na vznik sociálnych služieb. Tieto sociálne služby by taktiež mali byť primárne orientované na služby poskytované na ambulantnej báze, prípadne v domácom prostredí klienta a až v nevyhnutných prípadoch pobytovou formou v zariadení.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.** Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplývajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, **je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov.** Na účely komunitného plánovania boli údaje o tejto cieľovej skupine získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území obce Kúty zachytávajú nasledujúce tabuľky č. 7 a 8.

Rok	Počet
2016	185
2017	194
2018	191
2019	196
2020	204

Tabuľka č. 7: Prehľad počtu ŤZP – údaje k 31. 12. 2020. Zdroj: ÚPSVR

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Počet
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	0
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	3
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	34
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	16
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	22
Skupina VI: Zrak	6
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	5
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	20
Skupina IX: Dýchacia sústava	6
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	7
Skupina XI: Ochorenie kože	0
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	26
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	6
Skupina XIV: Pohlavné orgány	15
Skupina XV: Hlava a tvár	1
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	0
Nezaradené	37
Spolu	204

Tabuľka č. 8: ŤZP podľa skupiny postihnutia – údaje k 31. 12. 2020. Zdroj: ÚPSVR

Na území obce Kúty malo k 31. 12. 2020 trvalý pobyt 204 ťažko zdravotne postihnutých občanov. Z hľadiska druhu postihnutia najviac osôb trpí endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok, postihnutím pohybového a podporného aparátu a postihnutím nervového systému.

Obec Kúty zabezpečuje pre ľudí s postihnutím pohybového aparátu bezbariérový prístup vo viacerých obecných budovách a tiež na verejných priestranstvách.

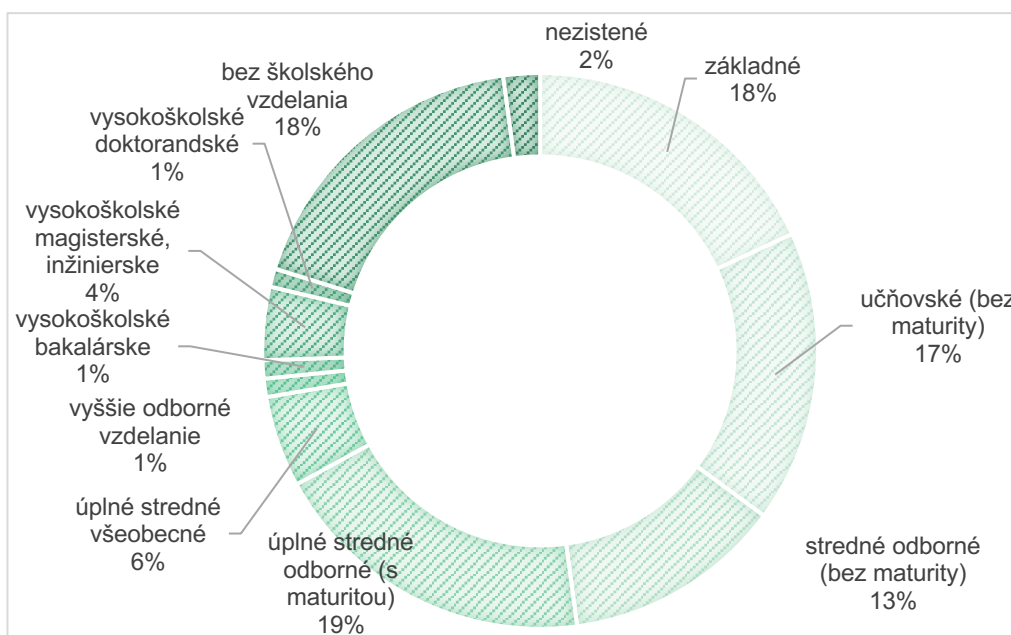
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu. Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až existenčný charakter. Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Ako sme už naznačili, medzi zraniteľné skupiny obyvateľstva ohrozené sociálnym vylúčením patria **osoby s nižším vzdelaním**. Na území obce Kúty sa nachádza materská škola a základná škola. Stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie obyvateľia získavajú v okolitých mestách, resp. za ním odchádzajú do iných regiónov.

Uvedený graf zobrazuje vzdelanostnú štruktúru v obci Kúty. Ako môžeme vidieť, 63 % obyvateľov obce dosiahlo vyššie ako základné vzdelanie, základné vzdelanie dosiahlo 18 % obyvateľov a bez školského vzdelania eviduje obec 17 % obyvateľov, (treba však dodať, že v tejto skupine sú zarátané aj osoby – deti a žiaci – ktoré sa vzdelávajú alebo budú vzdelávať).

Graf č. 10: Vzdelanostná štruktúra občanov obce Kúty, Zdroj: SODB 2021

Ďalšou skupinou ohrozenou sociálnym vylúčením je **skupina nezamestnaných**, predovšetkým znevýhodnených nezamestnaných (dlhodobo nezamestnaných, starších nezamestnaných, nezamestnaných s nižším vzdelaním a pod.). Počet uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2021 predstavoval 165 osôb.

Počet uchádzačov o zamestnanie	celkovo	z toho ženy
	absolútne vyjadrenie (počet)	absolútne vyjadrenie (počet)
k 31.12.2016	167	85
k 31.12.2017	99	55
k 31.12.2018	121	74
k 31.12.2019	139	68
k 31.12.2020	174	79
k 31.12.2021	165	85

Tabuľka č. 9: Vývoj nezamestnanosti v obci Kúty 2016 – 2021, Zdroj: ÚPSVR

Z hľadiska plánovania sociálnych služieb je potrebné spomenúť ešte jednu významnú charakteristiku, ktorou je ekonomická aktivita. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odzrkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 takmer polovica (48,62 %) obyvateľov obce Kúty patrí medzi ekonomicky aktívne osoby. Z celkového počtu

obyvateľov obce je pracujúcich 40 % a nezamestnaných 7,12 %. Pomerne veľkú zložku obyvateľstva tvoria závislé osoby ako sú deti do 16 rokov a študenti, ale aj nepracujúci dôchodcovia.

Ekonomická aktivita	Kúty (%)	SR (%)
pracujúci okrem dôchodcov	40	38,17
pracujúci dôchodcovia	1,02	1,86
osoby na materskej dovolenke	0,46	0,49
osoby na rodičovskej dovolenke	2,73	2,19
nezamestnaní	7,12	8,21
študenti SŠ	4,88	4,08
študenti VŠ	1,76	2,83
osoby v domácnosti	0,29	0,48
dôchodcovia	19,27	19,71
deti do 16 rokov	17,07	16,44
nezistená	5,4	5,54

Tabuľka č. 10: Rozdelenie obyvateľov obce Kúty podľa ekonomickej aktivity, Zdroj: SODB 2021

Ako sme však už vyššie naznačili, k sociálnemu vylúčeniu dochádza aj z iných ako ekonomických dôvodov. V kontexte tejto skutočnosti treba aj oblasť sociálnych služieb vnímať ako oblasť, ktorá nie je zameraná iba na riešenie, resp. zmierňovanie núdze hmotnej či finančnej, ale aj núdze sociálnej.

Obec eviduje približne 5 osôb bez domova a 4 osoby vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody. Ďalšie ohrozené skupiny medzi ktoré môžeme zaradiť osoby proti ktorým je vedené trestné stíhanie, osoby ohrozené trestnou činnosťou, prípadne násilím, nie sú obcou zaznamenávané.

V rámci analýzy sociologických údajov sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva obce Kúty podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

7. Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme jednotlivé sociálne služby poskytované na území obce z hľadiska cieľovej skupiny, na ktorú sú sociálne služby zamerané.

Prítomnosť či absencia určitých sociálnych služieb (najmä pri veľkej početnosti určitej skupiny) môže naznačovať konkrétne potreby opatrení, ktoré by bolo v blízkej budúcnosti vhodné zrealizovať. Táto časť komunitného plánu takisto napomôže pri zhodnocovaní silných a slabých stránok obce v sociálnej oblasti.

Sociálne služby z hľadiska cieľovej skupiny

Z hľadiska cieľovej skupiny rozlišujeme sociálne služby:

- **na podporu rodiny s deťmi** (napr. na zosúladienie rodinného a pracovného života alebo zabezpečenie dočasnej starostlivosti o deti),
- **na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** (ide najmä o sociálne služby pre ľudí bez domova),
- **pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a osoby v dôchodkovom veku** (prevažne služby pre osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre starších ľudí),
- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (krízová pomoc, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci),
- **podporné služby** (služba v stredisku osobnej hygieny, v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, v jedálni a pod.).

Obyvatelia, rodiny s deťmi a mládež

V rámci infraštruktúry **pre deti a matky** sa v obci Kúty nachádza **Materská škola Kúty**, ktorá sídli na ul. Dr. Štefana Heska 921, 908 01 Kúty. Materská škola poskytuje starostlivosť pre deti od 2 rokov. V materskej škole pôsobí 26 zamestnancov, ktorí poskytujú starostlivosť o deti navštevujúce zariadenie (z toho 16 pedagogických a 10 nepedagogických zamestnancov). V súčasnosti navštevuje materskú školu 155 detí vrátane 1 zahraničného študenta) v nasledovnom zložení tried: 1. trieda: 2,5 – 3 ročné deti: 19 detí, 2. trieda: 3 ročné deti: 23 detí, 3. trieda: 3-4 ročné deti: 23 detí, 4. trieda: 3-4-5 ročné deti: 23 detí, 5. trieda: 4-7 ročné deti: 23 detí, 6. trieda: 5-6 ročné deti: 24, 7. trieda: 4-7 ročné deti: 19+1 zahraničný študent.

Materská škola funguje ako rozpočtová organizácia obce a primárne je zriadená za účelom vzdelávania detí predškolského veku. Jednotlivé triedy sú vybavené

pomôckami a hračkami, ktoré sú voľne uložené, a teda dostupné a viditeľné pre deti. Hračky v triedach spĺňajú podmienky primeranosti veku, je sledovaná ich kvalita a množstvo. Vo všetkých triedach je IT – interaktívna tabuľa, počítač, tlačiareň, pričom aj pedagogické pracovníčky majú k dispozícii svoj počítač. Všetky triedy sú pripojené na internet. Základným nábytkom pre deti sú stoly a stoličky. Sú umiestnené vo svetlej časti miestnosti jednotlivých pavilónov, prípadné umelé osvetlenie sa nachádza v hornej časti miestností. Ležadlá v spálňach sú spravidla drevené, dostatočne pevné a stabilné, tepelne izolované, ľahko prenosné a skladateľné. Súčasťou materiálno-technického vybavenia materskej školy je aj odborná a detská literatúra, učebné pomôcky, telovýchovné náradie a náčinie či hudobné nástroje. Na pobyt detí vonku slúži obecné ihrisko a školský dvor. Školský dvor je rozdelený do troch častí – v prvej časti je umiestnené pieskovisko, šmýkačka, kolotoč; v druhej časti sú vysadené stromy a buduje sa tu edukačné centrum; v tretej časti sú stromy a kríky. Dopravné ihrisko je vybudované samostatne pri vstupe do areálu materskej školy.

Maximálna kapacita materskej školy na ulici Dr. Štefana Heska je 157 detí s elokovaným pracoviskom.

Na území obce sa taktiež nachádza **základná škola** s názvom Základná škola Andreja Radlinského, ktorej sídlo je Školská 694, Kúty 908 01. V základnej škole pôsobí 47 zamestnancov, z toho 34 pedagogických a 13 nepedagogických. V súčasnom školskom roku 2021/2022 má škola 18 tried a 5 oddelení ŠKD. Rozdeľovanie detí do tried prebieha nasledovne: Deti sú rozdelené do tried pred nástupom do prvého ročníka po konzultácii s pani učiteľkami z materskej školy. Pri rozdelení do tried sa škola snaží vytvoriť dve, v niektorom školskom roku i tri triedy (závisí od počtu zapísaných žiakov do prvého ročníka), ktoré sú na rovnakej úrovni. Pri rozdelení sa berie do úvahy viacero hľadísk – pomer počtu detí chlapec/dievča, dieťa z menej podnetného prostredia, výchovné problémy, vedomostná úroveň. Po zaradení žiaka v prvom ročníku pokračuje v štúdiu v rovnakej triede až do deviateho ročníka. Celkovo základnú školu navštevuje 383 detí. Základná škola eviduje aj deti z iných obcí, prípadne miest, ale len v minimálnom počte. Školská telocvičňa je navštevovaná aj deťmi z iných obcí v rámci voľno časových aktivít a krúžkov.

Spôsob financovania základnej školy sa člení na normatívne finančné prostriedky a nenormatívne finančné prostriedky. Medzi nenormatívne zaraďujeme vzdelávacie poukazy, asistenta, príspevok na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, dotáciu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a dotácie z rozpočtu obce. Školská jedáleň a školský klub detí sú financované z vlastných príjmov a pomocou dotácie z rozpočtu obce.

Základná škola a školský klub detí poskytujú výchovno-vzdelávacie služby pre deti a školská jedáleň poskytuje stravovacie služby pre žiakov, zamestnancov. Základná škola je vybavená 18 kmeňovými triedami s lavicami a stoličkami, tabuľami, dataprojektormi a notebookmi.

Ďalej sa v škole nachádza:

- ✓ multimediálna učebňa (vybudovaná v roku 2015) s novým interiérovým vybavením, interaktívnou tabuľou,

- ✓ fyzikálno-chemické laboratórium (vybudované v roku 2014) vybavené profesionálnym laboratórnym digestorom, laboratórnymi stolmi, interaktívnou tabuľou, 3D tlačiarňou a množstvom odborných pomôcok,
- ✓ Učebňa techniky vybavená novými pracovnými stolmi a profesionálnym náradím (pokosové a priamočiare píly, akumulátorové šrubovačky, zveráky,...)
- ✓ učebňa anglického jazyka – jazykové laboratórium (vybudované v roku 2015) s dataprojektorom a notebookom,
- ✓ Knižnica vybavená novým nábytkom a 4 novými počítačmi
- ✓ Jazykové laboratórium vybavené ozvučením triedy a sluchátkami pre každého žiaka,
- ✓ Telocvičňa vybavená veľkým množstvom športového náradia a náčinia, ozvučenie telocvične
- ✓ učebňa biológie (vybudovaná v roku 2015) -- nachádza sa tu nový nábytok, interaktívna tabuľa, mikroskopy a nové odborné pomôcky
- ✓ učebňa informatiky – 20 notebookov, tlačiareň, 3D tlačiareň, nový nábytok
- ✓ 5 oddelení školského klubu detí (vybudované v rokoch 2014, 2015, 2016) – nové interiérové vybavenie, dataprojektor, interaktívna tabuľa, notebook, LCD televízor, nové didaktické a spoločenské hry.

V areáli školy sa nachádza telocvičňa, v ktorej došlo v roku 2015 k rekonštrukcii šatní a inštalácii nového interiérového vybavenia. V areáli školského dvora majú žiaci k dispozícii futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, asfaltovú bežeckú dráhu, dráhu na skok do diaľky a vrh guľou, tenisové ihrisko s odrazovou tenisovou stenou, ihrisko na plážový volejbal a dráhu na in-line korčule.

Obec Kúty výraznou mierou podporuje rozvoj Základnej školy Andreja Radlinského. Pomáha formou finančnej spoluúčasti na všetkých grantových projektoch, do ktorých sa škola zapája. Pomoc zo strany obce zahŕňa nasledovné aktivity: modernizáciu, rekonštrukcie a opravy školských budov, zabezpečovanie zariadenia a pomôcok, ktoré musia byť pokryté z kapitálových výdavkov. Obec taktiež finančne podporuje rôzne školské aktivity žiakov (napr. prepravu žiakov, volejbalový, florbalový turnaj atď.). Zamestnanci Obecného podniku Kúty vypomáhajú údržbárovi školy pri časovo a manuálne náročnejších prácach.

Vzhľadom na počet žiakov a množstvo tried, ktoré sa v rámci jednotlivých ročníkov musia otvoriť, nie je kapacita školy postačujúca. Základnej škole chýbajú niektoré odborné učebne, ako napr. väčšia technická učebňa, priestory na vybudovanie cvičnej kuchynky a jedného oddelenia ŠKD.

V rámci infraštruktúry pre deti je v obci k dispozícii aj **základná umelecká škola** s názvom a sídlom Základná umelecká škola, Školská 694, 908 01 Kúty. V umeleckej škole v súčasnosti pôsobí 9 pedagogických zamestnancov. V umeleckej škole majú žiaci možnosť navštevovať hudobný, tanečný, výtvarný a literárno – dramatický odbor. Vyučovanie je rozdelené na individuálne a skupinové. Základná umelecká škola slúži aj pre deti z okolitých obcí, ako napríklad z Čárov, Moravského Sv. Jána, Borského Sv. Jura, Borského Mikuláša, Brodského, Gbelov, Sekúl či Závodu. Umelecká škola je z hľadiska

spôsobu financovania vedená ako rozpočtová organizácia zriadená obcou Kúty, ktorá poskytuje základné umelecké vzdelávanie.

Základná umelecká škola Kúty vznikla 1.9.2014 v šiestich učebniach. Na základe toho je súčasné materiálno-technické vybavenie takmer nové.

Obec aktívne pomáha základnej umeleckej škole, a to konkrétne finančnou spoluúčasťou na rôznych akciách, ako napr. zabezpečenie autobusu na vystúpenia či hradenie workshopov a tiež prostredníctvom zakúpenia pomôcok z kapitálových výdavkov.

Stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie obyvatelia získavajú v okolitých mestách, resp. za ním odchádzajú do iných regiónov.

Obec vyvíja aj ďalšie aktivity pre **deti a mládež**, napr. zriadila Centrum voľného času KAMaRÁD, kde môžu mladšie ročníky ďalej rozvíjať svoj talent a realizovať svoje **voľnočasové aktivity**. Ďalej majú možnosť využiť multifunkčné ihrisko a detské ihrisko, telocvičňu či štadión. Obec taktiež organizuje rôzne športové turnaje a podujatia pre deti. Multifunkčné ihrisko, telocvičňu a štadión však využívajú aj **ostatní obyvatelia** obce bez ohľadu na vek, t. j. sú k dispozícii aj pre rodiny a starších obyvateľov. Obec poskytuje tiež priestor za kultúrnym domom, ktorý často slúži obyvateľom ako priestor na organizovanie rôznych podujatí.

Pre úplnosť dodávame, že poskytovanie vzdelania v materskej a základnej škole nie je poskytovaním sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Seniori

V rámci infraštruktúry vytvorenej pre seniorov sa v obci Kúty nachádza **zariadenie pre seniorov**, kde sociálne služby poskytuje **Nezábudka Kúty, n. o.** so sídlom na ulici Dr. Š. Heska 921/14, 908 01 Kúty. Nezisková organizácia bola založená obcou Kúty v roku 2006. V budove Nezábudka Kúty n. o. sú sociálne služby poskytované v zmysle zákona 448/2008, Z. z. o sociálnych službách – podľa § 35 (zariadenie pre seniorov) a § 38 (domov sociálnych služieb) pobytovou celoročnou a ambulantnou formou. V súčasnosti pôsobí v zariadení celkom 18 zamestnancov, z toho 13 odborných a 3 pomocní zamestnanci.

V súčasnosti sa sociálna služba poskytuje 28 klientom, z toho 27 klientom sa služby poskytujú v zariadení pre seniorov a 1 klientovi v domove sociálnych služieb. Kapacita zariadenia je takmer naplnená. Maximálna kapacita je totiž 33 miest, 28 miest je pre pobytovú formu a 5 miest je pre ambulantnú formu. Nezábudka Kúty, n. o. okrem ubytovania a stravovania poskytuje tiež pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, zabezpečuje ošetrovateľskú starostlivosť, pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. V zariadení pre seniorov sa sociálne služby poskytujú aj seniorom z okolitých miest a obcí. V súčasnosti poskytuje zariadenie sociálne služby 16 klientom z iných obcí. V zariadení sa nachádzajú izby vybavené funkčným nábytkom, taktiež kuchynka a spoločenská miestnosť, ktoré slúžia potrebám klientov. Zariadenie je vybavené základnými zdravotníckymi prístrojmi na meranie

vitálnych funkcií, glukomerami, pomôckami na rehabilitáciu, bazálnu stimuláciu, terapeutické aktivity, technológiami IKT a zdvíhacím zariadením pre imobilných klientov. Zariadenie disponuje aj kuchyňou a práčovňou.

Zariadenie je financované z úhrad klientov a zo zdrojov MPSVR SR vo forme finančného príspevku na financovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou. Mesačná výška finančného príspevku na miesto v zariadení na nasledujúci kalendárny rok sa ustanovuje nariadením vlády podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osobe pre druh a formu sociálnej služby.

Obec pomáha zariadeniu prostredníctvom finančného príspevku z obecného rozpočtu na základe žiadosti poskytovateľa. Ďalej sa obec spolupodieľa na riešení havarijných stavov a technických problémov budovy, zabezpečuje údržbu zelene a poskytuje pomoc pri príprave exteriéru k slávnostným udalostiam.

Obec Kúty zabezpečuje pre seniorov v obci aj **stravovanie** mimo zariadenia pre seniorov, pričom strava je zabezpečovaná prostredníctvom zmluvného dodávateľa DUAT s.r.o. Dodávateľ stravu pripravuje a rozváža dôchodcom v pracovné dni. Strava je distribuovaná občanom v obedároch. Kapacita je zatiaľ neobmedzená. Obec poskytuje finančný príspevok na stravovanie vo výške 0,30 eur na jeden obed a 0,30 eur na donášku obeda. Zvyšnú sumu vo výške 3 eurá si hradí občan.

Obec tiež vyvíja aktivity pre seniorov počas roka a prispieva tak ku skvalitneniu ich života. Pravidelne organizuje prednášky a stretnutia seniorov, pri príležitosti ktorých venuje osobitnú pozornosť jubilantom. Ďalej usporadúva rôznorodé podujatia, ako napr. jarmok, stávanie mája, juniáles, hody, festival jedla, súťaž vo varení gulášu, vianočné predstavenia či koncerty. Aj takýmto spôsobom sa samospráva snaží predchádzať sociálnemu vylúčeniu seniorov.

Iné zariadenia poskytujúce sociálne služby seniorom sa v obci nenachádzajú.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnutým osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, je určené zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb (viď vyššie časť „Seniori“). Viaceré verejné budovy a verejné priestranstvá v obci sú vybavené bezbariérovým prístupom. Budovanie bezbariérového prístupu je v súčasnosti štandardnou požiadavkou pri realizácii nových stavieb a rekonštrukčných prác. Medzi budovy s kompletne zabezpečeným bezbariérovým prístupom patrí obecný úrad a knižnica.

V obci Kúty je Základná organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých (ZO SZTP), ktorej obec poskytuje každý rok dotáciu.

ZO SZTP Kúty za pomoci obce realizujú pre ťažko zdravotne postihnutých napr. športové hry, návštevy divadiel a výstav, v lete sa organizujú zájazdy na kúpaliská.

Osoby ohrozené sociálnou exklúziou

Obec Kúty zaznamenáva 3 až 4 osoby ročne, ktoré sa vracajú z výkonu trestu odňatia slobody. Eviduje tiež 4 až 5 osôb bez domova. V obci sa nachádza aj 5 osôb, ktoré žijú v náhradnej rodine a približne 165 obyvateľov je v súčasnosti nezamestnaných. Obec preto organizuje terénnu sociálnu prácu, ktorá pomáha týmto osobám uľahčiť proces začlenenia sa do spoločnosti a ochraňuje ich tak pred sociálnym vylúčením. Žiadne ďalšie aktivity však obec na podporu takýchto osôb nevyvíja a ani neplánuje v aktuálnom plánovacom období.

Zdravotná starostlivosť

V širšom centre obce nájdeme niekoľko zmluvných neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré poskytujú občanom svoje služby ako napríklad lekár pre dospelých, lekár pre deti a mládež či stomatológ. Ďalšie zariadenia v kategórii vyššej občianskej vybavenosti sú lekáreň a zubná technika. Okresné mestá ako Senica, Skalica a Malacky zabezpečujú ostatnú základnú a špecializovanú zdravotnú starostlivosť.

Na území obce je obyvateľom k dispozícii lekáreň. Nová Lekáreň Kúty sa nachádza na Bratislavskej ul. 58 a Lekáreň Dr. Max sa nachádza na Bratislavskej ul. 1.

8. SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje silné a slabé stránky obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež príležitosti a ohrozenia vplyvajúce na jej rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka.

Silné stránky	Slabé stránky
• Vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb ako nástroj strategického plánovania (koncepčný prístup k riešeniu problematiky sociálnych služieb) • Stúpajúci trend počtu produktívneho obyvateľstva • Záujem obce skvalitňovať a rozširovať sociálne služby • Podpora zo strany obce riešiť sociálne problémy občanov • Existencia zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb na území obce • Možnosť využiť financovanie projektov z EÚ a štátneho rozpočtu • Dostupná zdravotná starostlivosť, lekáreň • Existujúci vzdelávací systém MŠ, ZŠ • Široká ponuka voľnočasových aktivít pre deti a mládež, ZUŠ • bezbariérový prístup do obecných budov	• Prirodzený úbytok obyvateľstva, vysoká úmrtnosť • Mechanický úbytok obyvateľstva • Výrazné starnutie obyvateľstva • Chýbajúce zariadenia pre deti do 3 rokov • Nedostatok vlastných finančných prostriedkov na realizovanie zámerov obce • Odliv kvalifikovanej pracovnej sily do iných miest • Chýbajúce pracovné príležitosti pre občanov s ŤZP a osoby ohrozené sociálnou exklúziou • Nevýriešená bytová otázka (cenovo výhodné bývanie pre sociálne odkázaných občanov, pre rómske rodiny, pre mladých)

podpora voľnočasových a športových aktivít a fungovanie záujmových združení, spolkov a klubov zo strany obce	
Príležitosti	Ohrozenia
- Využívanie nenávratnej finančnej pomoci - Pokračovať v poskytovaní existujúcich sociálnych služieb - Sieťovanie sociálnych služieb - Lepšia informovanosť verejnosti o sociálnych službách - Riešenie bytovej otázky sociálne slabších skupín občanov so špecifickými potrebami v bývaní - Rozširovanie vhodných lokalít pre výstavbu individuálnej a hromadnej bytovej výstavby - Zvyšovanie právneho povedomia občanov - Podpora a rozvoj dobrovoľníctva - Rozvoj nových foriem sociálnych služieb - Skvalitnenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi sociálnych služieb - Zvýšenie záujmu a účasti verejnosti na komunitnom plánovaní - Aktívne zapojenie občanov do riešenia vlastných problémov - Využívanie podporných programov pre zlepšovanie životných podmienok mladých rodín - Medzigeneračné prepájanie aktivít a zapájanie seniorov do verejného života a kultúrnych akcií obce - Podrobnejšia evidencia jednotlivých skupín osôb ohrozených sociálnym vylúčením a následné vyhodnotenie priorít v poskytovaní sociálnych služieb tejto cieľovej skupine	- Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu všetkých vytýčených zámerov - Neúspešnosť žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku - Administratívno-právne prekážky (nestabilná legislatíva) - Negatívny demografický vývoj – úbytok obyvateľstva, starnutie obyvateľstva - Znižovanie podielu predproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov - Zvyšovanie počtu ŤŽP s nárastom poproduktívneho obyvateľstva - Nedostatok informácií prijímateľov sociálnych služieb - Nízke príjmy seniorov neumožňujúce platiť za sociálne služby - Nedostatočný rozvoj ľudských zdrojov - Pokles počtu obyvateľov, odliv mladých ľudí do iných regiónov - Preferovanie konzumného spôsobu života - Rast nezamestnanosti a sociálnych problémov - Nárast kriminality, intolerancie - Rastúca neochota obyvateľov zapájať sa do komunálnych aktivít - Výskyt detí/mládeže s problémovým správaním - Zlá sociálna a ekonomická situácia rodín - Absentujúca spolupráca zo strany niektorých jednotlivcov, rodičov, skupín

Tabuľka č. 12: SWOT analýza, Zdroj: Interná evidencia OcÚ, 2022

9. Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Predchádzajúci Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021 definoval hlavný strategický cieľ rozvoja a zabezpečovania sociálnych služieb. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad opatrení samosprávy z predchádzajúceho plánovacieho obdobia, pri ktorých bola podaná žiadosť o dotáciu a k nim aj informáciu, či sa tieto ciele samospráve podarilo naplniť.

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS pomôže samospráve vo formulovaní cieľov na aktuálne plánovacie obdobie, keďže viaceré z opatrení sú aktuálne aj počas nadchádzajúceho plánovacieho obdobia.

	Názov zámeru	Realizovaný	Zdroj financovania
1.	Rozšírenie priestorov a zvýšenie kapacít zariadenia pre seniorov	áno	obec
2.	Bezbariérový prístup OcÚ	áno	MF SR, obec
3.	Oplotenie ZŠ	áno	MF SR, obec
4.	Prístavba MŠ, rekonštrukcia elektroinštalácie v MŠ, oplotenie MŠ	áno	TTSK, MF SR, obec
5.	Prístavba pavilónu DSS	áno	obec
6.	Rekonštrukcia kanalizácie ZŠ	áno	obec

Tabuľka. č. 13: Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS 2016-2021

STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia

Vízia je súhrnom predstáv o želanej situácii, konečnom stave, ktorý má byť samosprávou dosiahnutý na konci plánovacieho obdobia v roku 2027. Vízia pre oblasť poskytovania sociálnych služieb obce Kúty bola sformulovaná na základe identifikovania silných a slabých stránok, hrozieb a príležitostí (SWOT analýzy). Keďže do spracovania komunitného plánu boli zapojení zástupcovia obecného úradu, odborníci na sociálnu oblasť, poskytovatelia ako aj užívatelia sociálnych služieb, organizácie pôsobiace v obci ako aj široká verejnosť, je vízia adekvátnym odrazom potrieb všetkých zúčastnených partnerov.

Hlavným cieľom strategickej vízie je poskytnúť smer pre strategické plánovanie, ako aj pre implementáciu navrhnutých opatrení. Vízia tiež vykresľuje želanú budúcnosť tým, ktorí v obci žijú, pracujú v nej navštevujú ju, či v nej podnikajú, alebo ktorí tu plánujú investovať. Súčasné strategické plánovanie a strategická vízia predstavujú dohovor medzi lokálnymi lídrami na prioritách budúceho rozvoja. Toto poslanie strategickej vízie sa najlepšie naplní vtedy, keď je jej obsah stručný, výrečný a pôsobivý v najširšom zmysle slova. Okrem motivácie má vízia aj marketingový, respektíve propagačný účel. Predáva daný región/lokalitu, predáva úsilie svojej komunity čeliť aktuálnym trendom a vytvárať lepšie podmienky pre regionálny rozvoj. Propaguje obec vo svete, na úradoch a medzi partnermi, ale rovnaký význam má aj vnútorná propagácia, keďže zabezpečuje usporiadanie, identitu a spoločný účel činnosti rozvoja.

V nadväznosti na uvedené bola formulovaná vízia obce Kúty pre oblasť poskytovania sociálnych služieb:

Obec Kúty bude aj naďalej miestom pokojného bývania, bude poskytovať zdravé, čisté a priateľské prostredie pre svojich obyvateľov. Do budúcnosti sa obec buduje ako urbanisticky usporiadaná s fungujúcou bytovou a občianskou vybavenosťou s potrebnou sociálnou infraštruktúrou. Priaznivý priestor pre rozvoj podnikania podnecuje vznik pracovných príležitostí a poskytuje obyvateľom priaznivé podmienky pre rôznorodé aktivity, oddych a rekreáciu, ktoré sú dôležitým nástrojom pred sociálnym vylúčením. Zabezpečené budú dostatočné kapacity sociálnych služieb pre tých, ktorí na tieto služby majú nárok a ktorí ich potrebujú.

Vízia obce bude naplnená realizáciou Komunitného plánu sociálnych služieb obce Kúty na roky 2022 – 2027. Obecný úrad bude rozvoj oblasti poskytovania sociálnych služieb pravidelne monitorovať, vyhodnocovať a komunitný plán aspoň raz ročne aktualizovať, a to opätovne aj v interakcii s ostatnými partnermi, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Takýmto spôsobom bude komunitný plán nepretržite odrážať aktuálne potreby obyvateľov a situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a aktuálne možnosti a zámery obce na druhej strane.

Návrh stratégie rozvoja

S cieľom dosiahnuť vytýčenú víziu navrhla obec Kúty stratégiu rozvoja sociálnych služieb. Vďaka naplánovaniu jednotlivých krokov obec už na začiatku plánovacieho obdobia vie, na aký zámer, kedy a koľko finančných prostriedkov bude potrebovať, čo jej umožní lepšie, organizovanejšie a efektívnejšie naplňať jednotlivé zámery a následne aj vyhodnocovať úspešnosť svojho konania. Z tohto dôvodu by stratégia rozvoja nemala byť príliš ambiciózna, ale mala by zohľadňovať súčasné podmienky na jednej strane a reálne dostupné možnosti obce na druhej strane. Iba stanovením racionálnych cieľov môže samospráva dosiahnuť skutočný rozvoj, naopak, vymenovaním dlhého zoznamu nereálnych opatrení iba podporí frustráciu z neschopnosti zmeniť súčasný stav k lepšiemu.

Komunitný plán obce Kúty vychádza z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Cieľom národných priorít je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021-2030 je nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunít

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch.

Ďalej KPSS obce Kúty vychádza z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2021– 2027.

Na obdobie rokov 2022 – 2027 si obec Kúty stanovila cieľ, na dosiahnutie ktorého si vytýčila nasledujúci zámer:

CIELE A AKTIVITY OBCE KÚTY NA ROKY 2022 – 2027 PRE OBLASŤ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
CIEĽ	ZÁMER/AKTIVITA
1. Zvýšenie dostupnosti a skvalitnenie sociálnych služieb	1.1 Zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnostiach pre ŤZP a osamelých občanov v obci

Tabuľka č. 14: Ciele a aktivity obce Kúty na roky 2022-2027, Zdroj: OcÚ, 2022

V nadväznosti na definovaný cieľ a k nim prislúchajúce aktivity vykonala obec monitoring východiskových podmienok – zostavila sumár, v ktorom uvádza, aké kroky už podnikla na dosiahnutie vytýčeného cieľa a aké sú jej následné možnosti rozvoja. Samospráva zvážila kedy, za pomoci koho, za akých podmienok a s akými nákladmi bude môcť ďalej prispievať k realizácii jednotlivých zámerov, pričom prehľad odpovedí na tieto kľúčové otázky zachytáva nasledujúca tabuľka.

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu	Zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnostiach pre ŤZP a osamelých občanov v obci
Druh sociálnej služby	§ 41 zákona o sociálnych službách.
Forma sociálnej služby	Terénna – poskytovaná v domácom prostredí klienta
Cieľová skupina SS	ŤZP, seniori
Garant	obec Kúty
Partneri garanta	Neverejní poskytovatelia
Začatie a ukončenie projektu	2022 - 2025
Prevádzkové podmienky	Podľa § 41 zákona o sociálnych službách.
Stav projektu pred realizáciou	Vysoký nárast potreby opatrovateľskej služby z dôvodu demografického zloženia obyvateľov obce Kúty
Cieľ projektu	Uspokojiť dopyt po opatrovateľskej službe na území obce Kúty vytvorením nových kapacít pre cieľovú skupinu tejto služby.
Výstupy	zriadená opatrovateľská služba.
Užívatelia	Obyvatelia obce Kúty.
Indikátory monitoringu	Počet prijímateľov opatrovateľskej služby, počet osôb poskytujúcich opatrovateľskú službu.
Požiadavky na kapacitu	Potrebná kapacita: 2 opatrovateľky
Personálne zabezpečenie	Počet závisí od množstva podaných žiadostí podľa § 8 zákona 448/2008,
Zmluvné podmienky	

Riziká	Nepridelenie dotácie a nedostatok vlastných finančných zdrojov						
Poznámky	-						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín (mesiac/rok)		
Realizácia projektu	Externý dodávateľ				2022-2027		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	Z toho verejné zdroje				Z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	2022 - 2025	430 000	BD	0	0	BD	
Spolu			0	0	0		

Tabuľka č. 15: Strategický zámer obce Kúty na roky 2022-2027, Zdroj: MÚ, 2021

Plnenie vyššie uvedených strategických zámerov bude samospráva priebežne monitorovať. Komunitný plán bude samospráva v nadväznosti na zistený stav každý rok aktualizovať.

Plán financovania

V tejto časti KPSS prinášame sumár jednotlivých zámerov (akčný plán), prehľad financovania zámerov v jednotlivých rokoch plánovacieho obdobia a celkovú potrebu finančných prostriedkov. Keďže možnosti obecného rozpočtu sú obmedzené, má obec Kúty v rámci plánovacieho obdobia 2022 – 2027 záujem okrem vlastných finančných prostriedkov využívať aj prostriedky zo štátneho rozpočtu a fondov EÚ, prípadne alternatívne zdroje financovania (dary a pod.).

AKČNÝ PLÁN OBCE KÚTY NA ROKY 2022 – 2027 PRE OBLASŤ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB		
ZÁMER/AKTIVITA	OBDOBIE REALIZÁCIE	NÁKLADY (v EUR)
1.1 Zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnostiach pre ŤŽP a osamelých občanov v obci	2022 - 2025	430 000

Tabuľka č. 16: Akčný plán 2022-2027, Zdroj: Vlastné spracovanie

Okrem snahy obce o zrealizovanie vytýčených strategických zámerov bude obecný úrad počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2022 – 2027:

- vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí,
- pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch,
- zabezpečovať dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov,
- uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb obce na prípadné novely zákona o sociálnych službách,
- aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia obce v zmysle platnej legislatívy,
- zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu obce.

Na vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb a jeho následných aktualizáciách participovala/participuje:

- **externá spoločnosť** – Gemini Group, s. r. o.,

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť bližšie vysvetľuje časový harmonogram realizácie KPSS, hodnotenie a monitorovanie činností počas ich priebehu. Záznamy z monitorovania budú priebežne dopĺňané počas obdobia realizácie aktivít.

Časový plán realizácie KPSS

Zámer/ Aktivita	2022	2023	2024	2025
1.1 Zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnostiach pre ŤZP a osamelých občanov v obci				

Tabuľka č. 17: Časový plán realizácie KPSS 2022-2025, Zdroj: Vlastné spracovanie

Vyhodnocovanie a plnenie KPSS

Proces monitorovania a hodnotenia je dôležitou súčasťou realizácie projektových zámerov (aktivít), ktoré boli zadefinované v rámci rozvojovej stratégie komunitného plánu. Pomáha zistiť, či sa dodržiava stanovený plán a odhaľuje prípadné chyby a riziká, ktoré môžu nastať pri jeho realizácii.

Princípy dobrého spravovania pri realizácii Komunitného plánu sociálnych služieb:

- **Participácia** - zabezpečenie účasti tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožnenie účasti tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní
- **Transparentnosť** - rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii KPSS je uskutočnené na základe dopredu známych kritérií
- **Verejná zodpovednosť** - dodržiavanie zvolených kritérií merania výkonnosti, dodržiavanie práva a administratívnych postupov, jasná komunikácia cieľov

Zásady uplatňovania komunitného plánu sociálnych služieb

- KPSS je základným rozvojovým dokumentom, na ktorý sa musí prihliadať pri profilovaní všetkých rozvojových a rozvoj podporujúcich aktivít v oblasti sociálnych služieb.
- KPSS je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce.
- KPSS je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.
- KPSS je rozvojový dokument, ktorého aktivity obec priamo realizuje (obec ako realizátor), alebo vytvára a podporuje vytvorenie podmienok na ich realizáciu (obec ako iniciátor, partner) inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja obce

- KPSS je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce či vykonávajúce činnosť na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor).
- KPSS je otvorený, verejne dostupný dokument, priebežne aktualizovaný a reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia.
- Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu KPSS sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce. Aby bol implementačný mechanizmus KPSS efektívny, musí mať obec jasne popísané činnosti, aktivity až úlohy, ktorými sa bude KPSS zabezpečovať na úrovni programovej, realizačnej a vyhodnocovacej.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Kúty bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v komunitnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu obce bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja obce a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe vopred stanovených merateľných ukazovateľov.

Komunitný plán bude obec vyhodnocovať každoročne vždy k 31. 12. kalendárneho roka v priebehu platnosti komunitného plánu. Informatívna správa o plnení komunitného plánu bude predkladaná na rokovanie Obecného zastupiteľstva v Močenku.

Komunitný plán je otvorený dokument, ktorý je potrebné prispôbovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, z potrieb obyvateľstva, z personálneho, materiálne – finančného zabezpečenia a pod. Komunitný plán sa bude dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa potreby rozvoja sociálnej oblasti, čím sa zabezpečí jeho aktuálnosť a zmyslupnosť.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je kľúčovým nástrojom komunitného plánovania, ktorý slúži na vybudovanie a doplnenie potrebnej sociálnej infraštruktúry v obci a zlepšenie poskytovania sociálnych služieb svojim obyvateľom. Aj napriek neustále sa meniacemu prostrediu s množstvom turbulentných výkyvov predstavuje komunitné plánovanie základný stavebný kameň pre proces plánovania sociálnych služieb, prostredníctvom ktorého dokáže obec zabezpečiť široké portfólio poskytovaných sociálnych služieb, požadovanú kvalitu, vysokú adresnosť a efektivitu ich poskytovania. Samotný komunitný plán, ako aj celý proces komunitného plánovania, nadväzuje na strategický dokument obce – Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2021 – 2027, ktorý tvorí komplexný pohľad na budúci rozvoj obce. Komplexnosť dokumentu sa odráža v sústredení sa na všetky 3 kľúčové oblasti, a to hospodársku, sociálnu aj environmentálnu oblasť, čím sa tento dokument výrazne líši od komunitného plánu. Komunitný plán sociálnych služieb sa zameriava primárne na sociálnu oblasť, a teda sa špecializuje na užšiu tému a zachádza do hlbšieho detailu celej problematiky.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má obec Kúty možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Obec Kúty si v nadväznosti na zistené potreby (viď Analytická časť KPSS) a pri rešpektovaní Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vytýčila na obdobie rokov 2022 – 2027 celkovo 1 strategický zámer. Jeho zrealizovaním bude naplnená vízia obce, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných obcou výrazne zlepší.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Kúty na roky 2022 – 2027 sa podieľala pracovná skupina a spracovateľ komunitného plánu – externá projektová spoločnosť. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2022 – 2027 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

1. Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.
2. Webová stránka obce: www.kuty.sk
3. Komunitný plán sociálnych služieb obce Kúty na roky 2016 – 2021.
4. Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
5. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030.
6. Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020.
7. Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019.
8. Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
9. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.
10. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
11. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kúty na roky 2021 – 2027
12. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2022– 2030.
13. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021.
14. Stratégia Európa 2030.
15. Štatistický úrad Slovenskej republiky.
16. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
17. Všeobecne záväzné nariadenia Trnavského samosprávneho kraja
18. Všeobecne záväzné nariadenia obce Kúty
19. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
20. Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
21. Zákon č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
22. Zákon č. 417/2013 Z. z. o hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov
23. Zákon č. 601/2003 o životnom minime v znení neskorších predpisov

24. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov
25. Zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov
26. Woleková, H. – Mežianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.